

שימוש בבלוגים לצרכי למידה/לוי עופר

תקציר:

הלמידה המתקשבת כמו גם השימוש בכלי אינטרנט לצרכי למידה הפכו זה מכבר ללחם חוק בתחומי הלמידה במוסדות החינוך השונים בארץ ובעולם.

בשנים האחרונות פרץ לעולם שיתוף הידע והאינטרנט תחום עשייה חדש ישן. את היומנים הכתובים ביד של פעם החליפו יומני הרשת, הבלוגים. ואם בתחילת הדרך שימשו מומחי מחשב בלבד עברו הבלוגים מהפיכה של ממש בשנים האחרונות כאשר הפכו לנגישים, קלים לשימוש וכתובה וזמינים לכל מי שמחשב וחיבור לאינטרנט קיים לו.

פריצתם המטאורית של הבלוגים הביאה לכך שמעבר לשימוש הקלסי של "יומן אישי" החלו למצוא בהם יכולות לשימושים חדשים ונוספים.

אחד התחומים בהם החל שימוש בבלוגים היה במערכת החינוך לסוגיה מלימודי היסוד ועד האוניברסיטאות.

בלוג משמש בתחומי הלמידה למגוון משימות, החל מבלוגים הנכתבים על ידי מורים ומרצים ומהווים למעשה אתר קורס המכיל בתוכו את חומרי הקורס. דרך בלוגים המשותפים לסטודנטים ומרצים בקורס מסוים העושים בו שימוש לרכז חומרים של מרצים וסטודנטים ועד לבלוגים אישיים הנכתבים על ידי הסטודנטים במסגרת מטלות קורס שהם מקבלים.

גם השימושים בבלוגים האישיים היו מגוונים. ממשימות כתיבה לתלמידים, בין היתר ללומדי שפה זרה, ועד לשימוש בתוכניות MBA כבלוגים שסייעו לניתוח וביצוע דיוני מקרים בתחום לימודים זה.

במחקרים שבוצעו בחו"ל התקבלו הבלוגים בדרך כלל באהדה רבה על ידי הסטודנטים והשימוש בהם הראה על שיפור הלמידה.

בארץ השימוש בבלוגים נמצא בתחילת הדרך ולמיטב הבנתנו טרם בוצע מחקר בתחום זה. היות וכך ניצלנו מצב בו באוניברסיטת בר אילן במחלקה ללימודי מידע ניתן קורס בשם "הפקת מידע בארגון" שחלק ממטלות הקורס היו כתיבת בלוג לצורך ארגון מידע וחקרנו את הנושא.

היות והשימוש בבלוגים בארץ מצוי בחיתוליו והקורס בבר אילן הוא המבודדים העושים שימוש בבלוג לצרכי למידה בארץ, נאלצנו לבצע את המחקר במהלך של שנתיים (שנת תשס"ה ושנת תשס"ו) על מנת להגיע לכמות אוכלוסיית מחקר סבירה.

לציין כי לאור רצוננו לתקף את הממצאים מעצם היותם חדשים, הוספנו גם בחינה של בלוגים שנכתבו בשנת תשס"ה, וערכנו גם ראיונות עם שני סטודנטים שהשתתפו בקורס בשנת תשס"ה וכתבו בלוגים.

במחקר בחנו את **השאלה המרכזית** היא "האם בלוג מעשיר את עולמו של הלומד בקורס והאם יש לו יתרונות על כלים אינטרנטיים אחרים ללמידה".

ולצורך מתן מענה על השאלה הרחבה נבחנו **השאלות הבאות**:

1. האם קיים קשר בין הכרות עולם הבלוגים להתייחסות לשימוש בבלוג בקורס? השערת

המחקר שלנו הייתה כי קיים קשר שכזה.

2. האם סטודנטים רואים בבלוג כלי יעיל ללימוד לעומת כלי E-learning אחרים?
השערת המחקר שלנו הייתה שהתשובה לכך חיובית.

3. האם סטודנטים לאחר הקורס תופסים את הבלוג ככלי לשימוש לאחר הקורס בתחום ניהול הידע? גם כאן השערת המחקר שלנו הייתה שהתשובה חיובית.

שאלון המחקר בחן את שאלות והשערות המחקר ונבנה על סמך שאלונים שעסקו בבחינת קורסים מתקשבים בהיבטים אחרים.

תוצאות המחקר ששילב בתוכו הן את תוצאות השאלונים והן את בחינת הבלוגים והראיונות אישש את שאלות המחקר 2, ו-3. סטודנטים ראו בבלוג כלי יעיל ונוח ללימוד בעיקר מול עצמו אבל גם בהשוואה לכלים אחרים. וסטודנטים תפסו את הבלוג ככלי טוב לשימוש לאחר הקורס בעיקר בהיבטים של ניהול ידע.

תוצאות המחקר לא אוששו את שאלת המחקר הראשונה ולמעשה עלה כי לא קיים קשר בין הכרות קודמת של עולם הבלוגים לשימוש בבלוגים. הבלוג נתפס ככלי אינטואיטיבי וקל לשימוש גם אצל סטודנטים שלא הכירו אותו קודם לכן.

כתוצאה מהני"ל הגענו למסקנה כי התשובה לשאלה הרחבה שלנו היא חיובית. בלוג נתפס ככלי המעשיר את עולמו של הלומד בקורס ונתפס ככלי טוב ונוח לשימוש בקורס.

לאור תוצאות המחקר אנו ממליצים לכל העוסקים בתחומי הלמידה לסוגיה ללמוד ולהכיר את עולם הבלוגים ולהכניס את הכלי למגוון הכלים ושיטות הלימוד המצויים להם ככלי לגיטימי וטוב לשימוש בתחומי הלמידה לסוגיה.

מס' מיון בספרייה :
004.69 לוי.שמ תשס"ו

מס' מערכת בספרייה :
1120903